

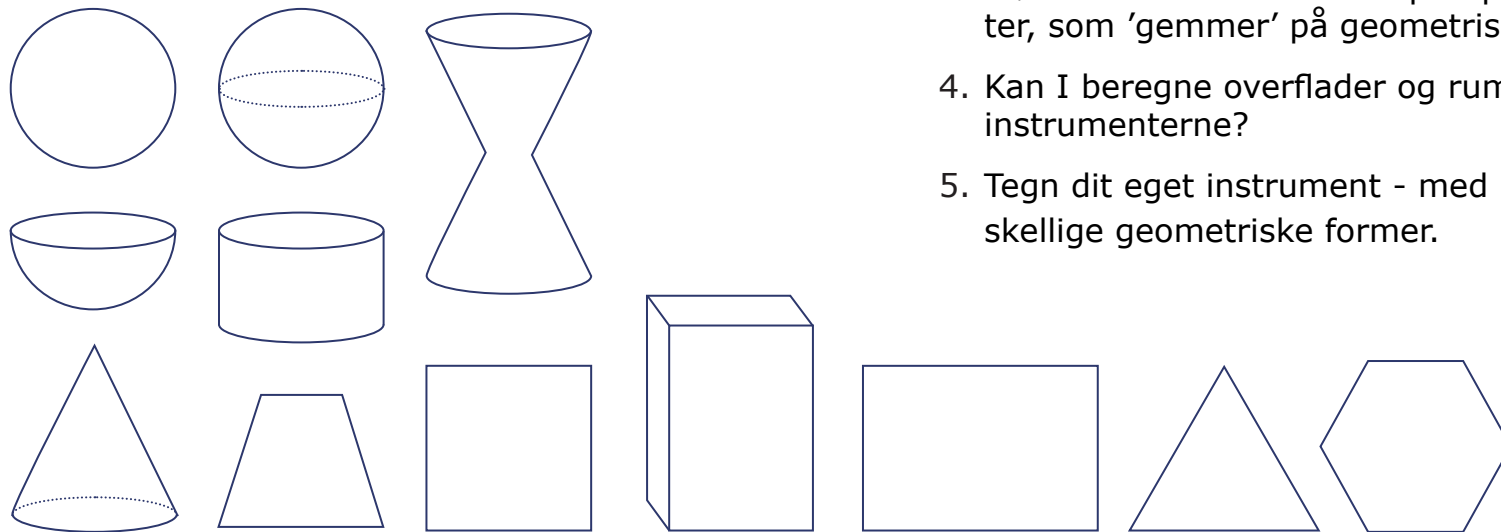
Baggrund lærer-elev

Geometriske former

Musikinstrumenter kan have alle mulige former.

Her er nogle eksempler på instrumenter, hvor vi kan genfinde geometriske former - enten i klangkasserne eller i instrumenternes opbygning.

Hvilke former taler vi om?

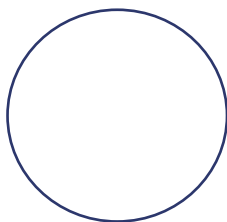

Forslag til spørgsmål:

1. Hvilke geometriske former kan du genkende i instrumentet? Husk at der godt kan være mere end én form gemt i instrumentet.
2. Overvej hvorfor instrumentet har den eller de former - er det f.eks. materialets form? Tror du, det er fordi instrumentbyggeren synes, det er pænt? Eller kan det være for lydens skyld?
3. Prøv at finde andre eksempler på instrumenter, som 'gemmer' på geometriske former.
4. Kan I beregne overflader og rumindhold på instrumenterne?
5. Tegn dit eget instrument - med brug af forskellige geometriske former.

Baggrund
lærer-elev:
Geometriske
former

Side 2

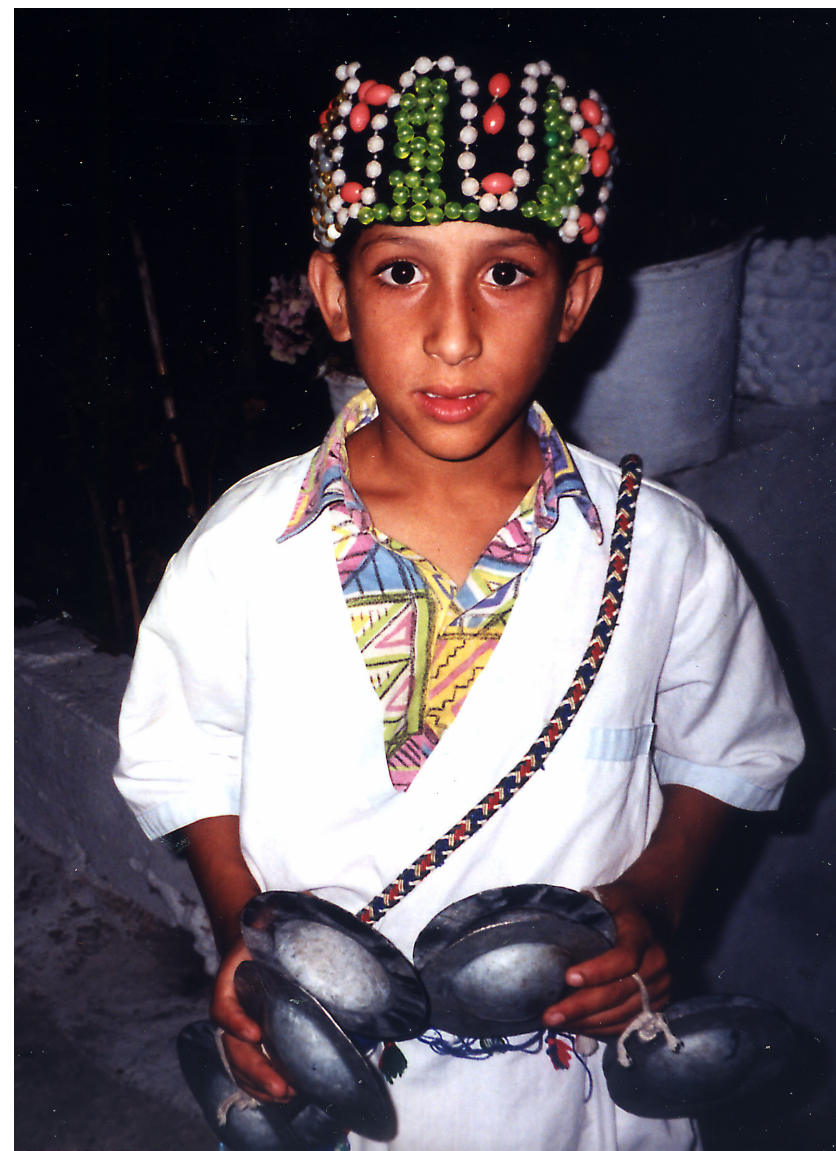
Cirkel (2-dimensionel)

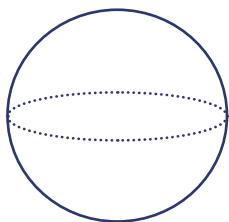
Cirklen genfindes i mange trommeskind og klangkasser. Men kan også godt finde cirkler på bl.a. blæseinstrumenter...

Venstre billede:
Strenginstrumentet rebab fra Algeriet. Gamelt postkort.

Højre billede:
Dreng som spiller på metal-'kastagnet', Qarqaba, fra Marokko. Foto: Eva Fock

Kugle (3-dimensionel)

Kuglen opstår typisk, når vi har et naturligt rundt materiale som f.eks. en kalabas.

Højre billede:
Indisk vina med
kugleformede
kalabasser som
klangkasser.
Foto: Musikmu-
seet.

Venstre billede:
Kugleformet
spydfidel fra
Iran. National-
museet, Etno-
grafisk Samling.
Foto: Eva Fock

Baggrund
lærer-elev:
Geometriske
former

Side 4

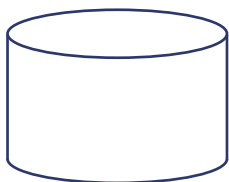
Halv-kugle

Nogle instrumenter er en halv
kugle.

Venstre billede:
Tommelfinger-
piano, mbira, fra
Zimbabwe. Kala-
bassen fungerer
som resonans-
rum. Foto: Eva
Fock

Højre billede:
Serpent fra
1800-tallet
Frankrig, fra
Musikmuseets
samling. Foto:
Musikmuseet

Cylinder (3-dimensionel)

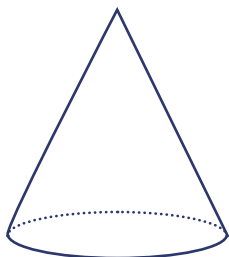
Cylindriske trommer og fløjter er almindelige. Men hvad med et cylindrisk strengeinstrument?

Venstre billede:
Cylindriske fløjter fra Oceanien. Nationalmuseet, Etnografisk Samling. Foto: Eva Fock.

Højre billede:
Valiha fra Madagaskar. Foto: Rob Hooft.

Konisk (kegleformet) (3-dimensionel)

Mange blæseinstrumenter er koniske, både for at øge lydstyrken (tragtformen) og fordi rørets form har betydning for tonehøjden.

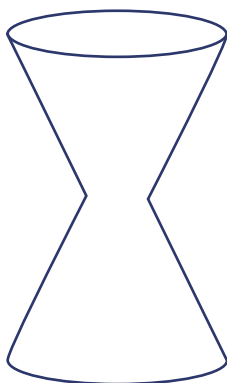
Venstre billede:
Chimbangle.
Foto: wikiMedia.

Højre billede:
Forskellige trompeter af horn, og træ. Nationalmuseet, Etnografisk Samling. Foto: Eva Fock.

Baggrund
lærer-elev:
Geometriske
former

Side 7

Timeglas (dobbelkegle) (3-dimensionel)

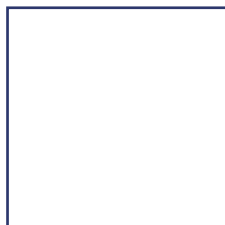
Timeglas er to kegler sat sammen.
Men ofte er formen ikke helt per-
fekt, men mere en antydning.

Som i disse trommer:

Venstre billede:
Trommer fra Et-
nografisk Sam-
ling på National-
museet. Foto:
Eva Fock.

Højre billede:
Japansk time-
glastromme fra
Etnografisk Sam-
ling på National-
museet. Foto:
Eva Fock.

Kvadrat (2-dimensionel)

Kvadratet ses ikke ofte på musik-
instrumenter, men det findes. I
rammer og kasser.

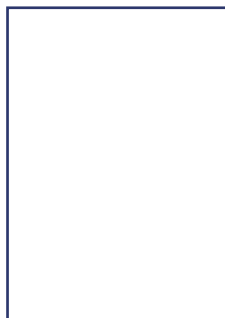

Billede:
Kvadratisk
rammetromme
af træ og gede-
skind, fra Marok-
ko, fra Musikmu-
seet i Barcelona.
Foto: Eva Fock.

Baggrund
lærer-elev:
Geometriske
former

Side 9

Rektangel (2-dimensionel)

De fleste rektangulære musikinstrumenter er også kasseformede, fordi klangkassen også skal have dybde, for at give lyd. Men nogle enkelte er flade, f.eks. klangstave.

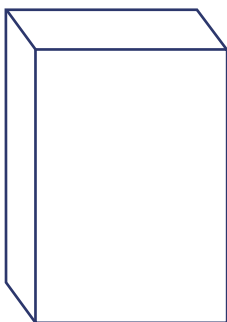

Venstre billede:
Gambang, xylofon fra Indonesien. Foto: Eva Fock.

Øverste billede:
Strenginstrumenter af træstokke - som en slags tømmerflåder. Nationalmuseet - Etnografisk Samling. Foto: Eva Fock.

Nederste billede:
Gendér, metallofon fra Indonesien. Foto: Eva Fock.

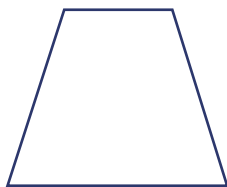

Kasse (3-dimensionel)

Klangkassen kan være meget stor
eller lille, lang eller kort.

Billede:
Berbermusiker
fra Marokko med
gimbri - et stren-
geinstrument
med gedeskind.
Foto: Per Sten-
gade

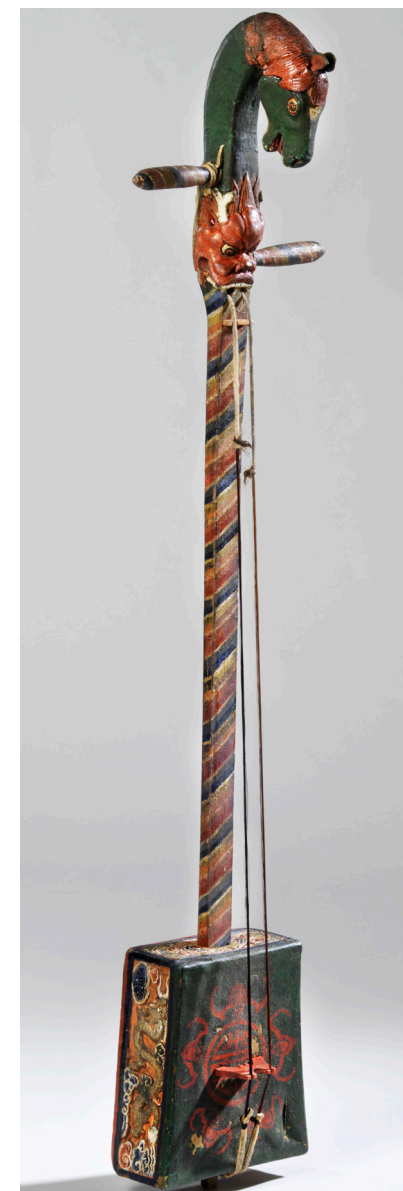
Trapez (2-dimensionel)

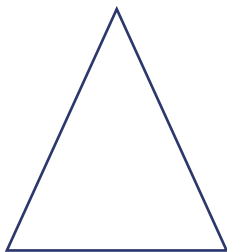
De trapezformede musik-
instrumenter kan have
forskellige former...

Venstre billede:
Persisk stren-
geinstrument,
santur. Musikmu-
seet i Barcelona.
Foto: Eva Fock

Højre billede:
Mongolsk stren-
geinstrument,
moringoor, af
træ. Foto: Natio-
nalmuseet, Ethno-
grafisk Samling.

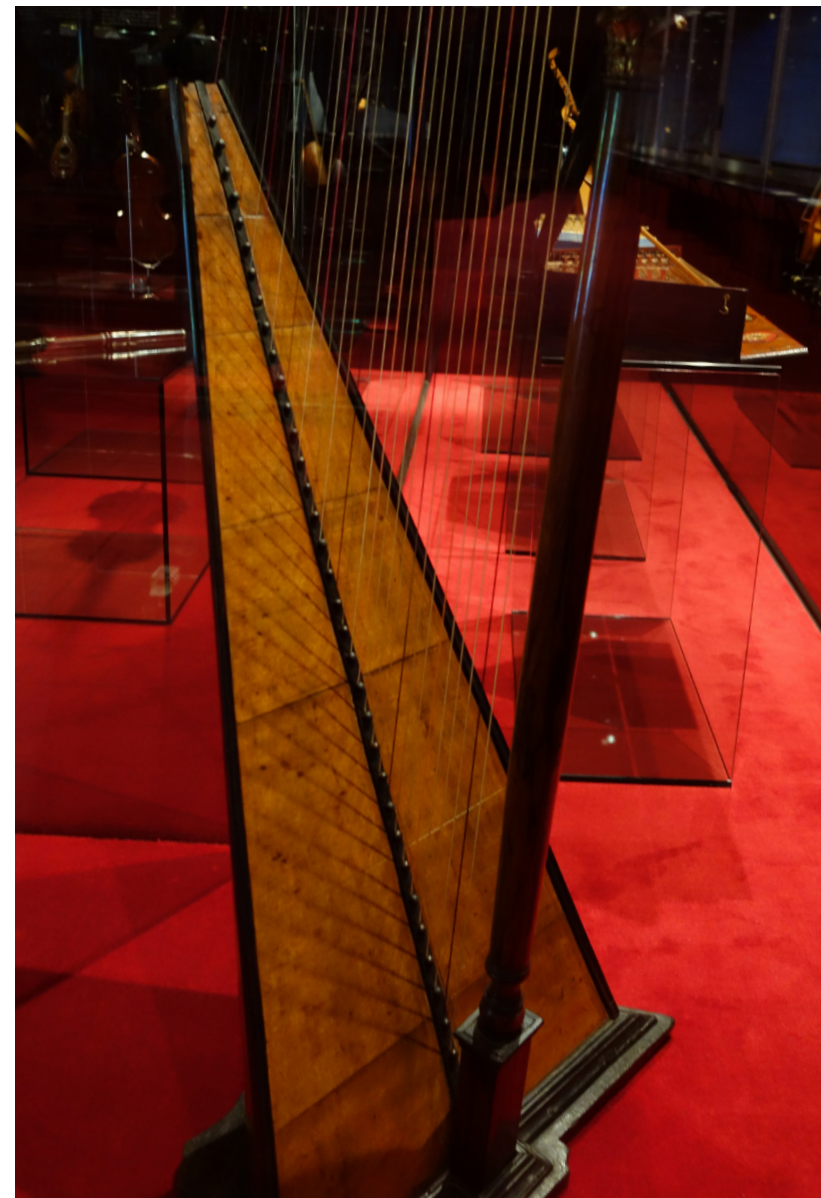
Trekant (2-dimensionel)

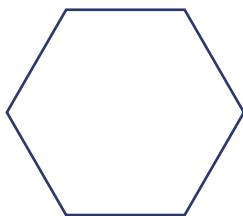
Trekanter findes i klangkassen, som i balalaikaen og harpen, og 'gemt' i instrumentets opbygning, f.eks. i strengenes vinkel på klangkassen.

Venstre billede:
Strenginstrument fra Cameroun, mvet. Musikmuseet i Barcelona. Foto: Eva Fock.

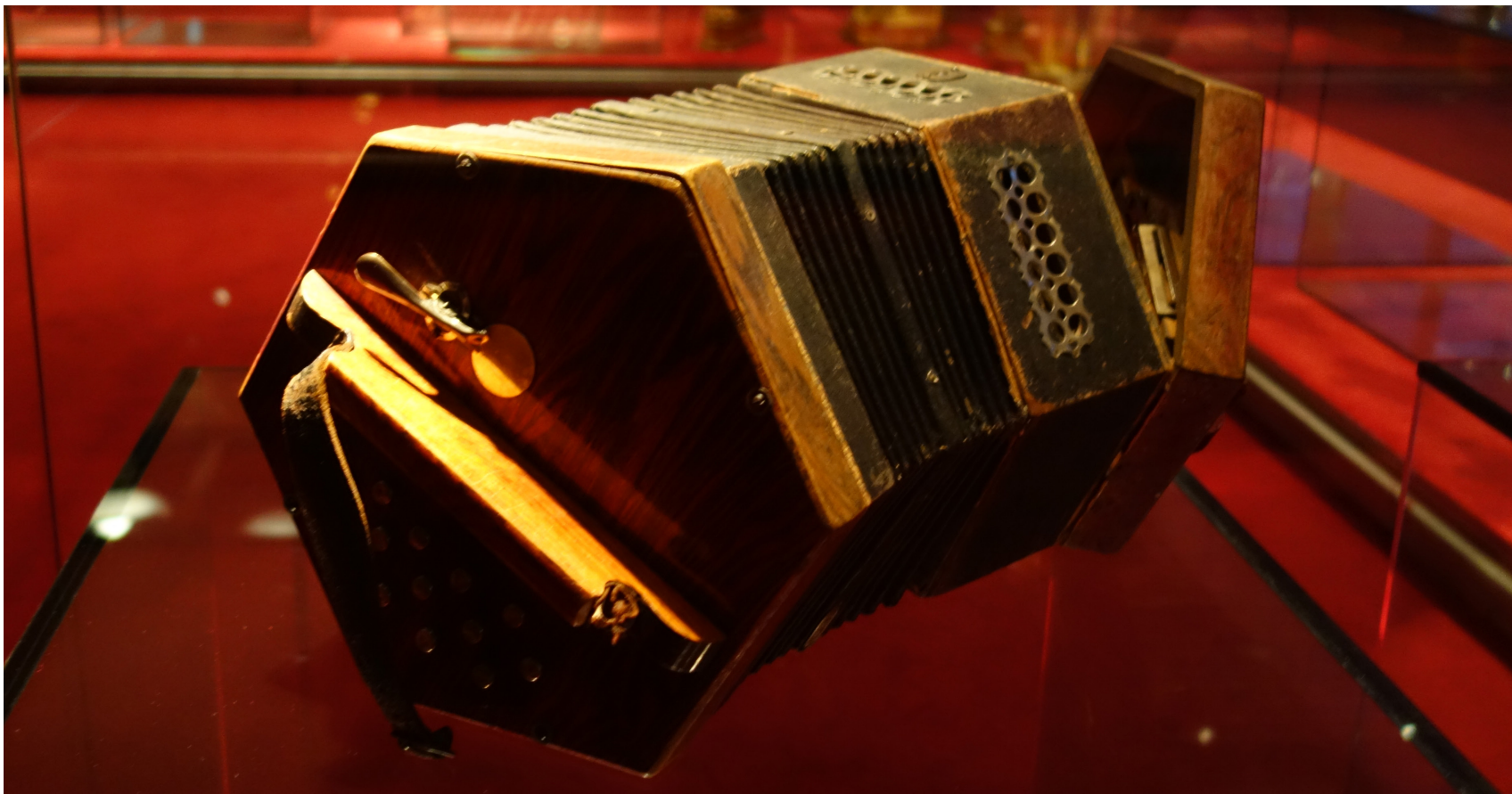
Højre billede:
Harpe. Musikmuseet i Barcelona. Foto: Eva Fock

Sekskant (2-dimensionel)

Sekskanter er en kompliceret form, så den findes ikke så ofte, men der er dog et par stykker: trommer og små.

Billede:
Sekskantet concertina. Musik-
museet i Barcelona. Foto: Eva
Fock

Ikke geometriske former:

Nogle instrumenter har meget genkendelige former som ikke har en geometrisk formel. Det gælder f.eks. tønder og de snoede instrumenter.

Tøndeformet (3-dimensionel)

Venstre billede:
Tøndeformet
tromme fra mo-
ské i Surakarta
på Java. Foto:
Eva Fock.

Højre billede:
Serpent, snoet
messingblæser.
Foto: Musikmu-
seet, National-
museet

Snoet

